

Облік і оподаткування

УДК 657.3:657.6:336.226.1:005.963

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15314566>

ESG-фактори та їх відображення в податковій звітності: виклики для аудиту

Лега Ольга Василівна

к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет, 36003, Україна,
м. Полтава, вул. Сковороди 1/3,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0989-8000>

Безкровний Олександр Валентинович

к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Полтавський державний аграрний університет,
36003, Україна, м. Полтава, вул. Сковороди 1/3,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1939-8090>

Канцедал Наталія Анатоліївна

к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування, Полтавський
державний аграрний університет,
36003, Україна, м. Полтава, вул. Сковороди 1/3,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2050-7015>

Лиженков Вячеслав Геннадійович

аспірант, Полтавський державний аграрний університет,
36003, Україна, м. Полтава, вул. Сковороди 1/3

Шейко Антон Ростиславович

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня, Полтавський державний аграрний університет, 36003, Україна, м. Полтава, вул. Сковороди 1/3

Прийнято: 19.04.2025 | Опубліковано: 29.04.2025

Анотація. У статті досліджуються сучасні тенденції інтеграції ESG-факторів (екологічних, соціальних та управлінських аспектів) у систему податкової звітності підприємств. Увага зосереджена на аналізі викликів, що постають перед аудитором при перевірці показників, пов'язаних із впливом бізнесу на довкілля, соціальну відповідальність та прозорість корпоративного управління. Окреслено проблеми відсутності уніфікованих вимог щодо відображення ESG-показників у податковій звітності, що ускладнює процес аудиту та знижує рівень прозорості для контролюючих органів. Водночас підкреслено зростання ролі нефінансової інформації у формуванні фіскальної довіри, інвестиційної привабливості та репутаційного капіталу компаній.

Метою дослідження є виявлення потенційних підходів до відображення ESG-факторів у податковій звітності та визначення вимог до аудитора в умовах трансформації фінансової та нефінансової інформації. У статті застосовано **методи** порівняльного аналізу, контент-аналізу звітності підприємств, а також метод експертного оцінювання ризиків недостовірності розкриття інформації. Особливу увагу приділено міжнародному досвіду (GRI, TCFD, CSRD) щодо розкриття ESG-даних та їх зв'язку з оподаткуванням. Розглянуто специфіку формування нових типів показників для потреб податкової служби, аудиторських структур і користувачів інтегрованої звітності.

Результати дослідження вказують на необхідність законодавчого закріплення окремих елементів ESG-звітності в рамках податкових декларацій та формування критеріїв аудиту таких даних. Висновки. Запропоновано напрями підвищення якості аудиторської перевірки, що охоплює ESG-

індикатори, зокрема через оновлення стандартів аудиту, впровадження міждисциплінарних підходів та посилення професійної підготовки аудиторів. Акцент зроблено на тому, що інтеграція ESG-факторів у податкову звітність не лише сприятиме більшій підзвітності бізнесу, а й стане важливим інструментом податкового комплаєнсу, управління ризиками та стратегічного планування в умовах посилення запитів на сталість і прозорість з боку регуляторів, інвесторів та суспільства.

Ключові слова: ESG-звітність, податкова звітність, аудит, нефінансова інформація, податковий комплаєнс, сталий розвиток, корпоративне управління

ESG Factors and Their Representation in Tax Reporting: Challenges for Audit

Olha Leha

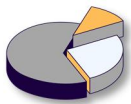
PhD in Economics, Associate Professor, Professor of the Department of Accounting and Taxation, Poltava State Agrarian University,
36003, Ukraine, Poltava, Skovorody str. 1/3,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0989-8000>

Oleksandr Bezkrivnyi

D. in Economics, Associate Professor, Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Poltava State Agrarian University,
1/3 Skovorody Str., Poltava, 36003, Ukraine,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1939-8090>

Nataliia Kantsedal

PhD in Economics, Associate Professor, Head of the Department of Accounting and Taxation, Poltava State Agrarian University,
36003, Ukraine, Poltava, Skovorody 1/3,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2050-7015>

Viacheslav Lyzhenkov

PhD student, Poltava State Agrarian University,

1/3 Skovorody str., Poltava, 36003, Ukraine

Anton Sheiko

Postgraduate student of the second (master's) level, Poltava State Agrarian

University, 1/3 Skovorody str., Poltava, 36003, Ukraine

Abstract. *The article explores current trends in the integration of ESG factors (environmental, social, and governance aspects) into the corporate tax reporting system. The focus is placed on analyzing the challenges faced by auditors when verifying indicators related to environmental impact, social responsibility, and transparency in corporate governance. The study outlines the lack of standardized requirements for reflecting ESG indicators in tax reporting, which complicates the audit process and reduces the level of transparency for regulatory authorities. At the same time, it emphasizes the growing importance of non-financial information in building fiscal trust, investment attractiveness, and the reputational capital of companies.*

The purpose of the study is to identify potential approaches to reflecting ESG factors in tax reporting and to define auditor requirements under the conditions of transformation of financial and non-financial information. The article applies comparative analysis, content analysis of corporate reporting, and expert evaluation of risks related to inaccurate information disclosure. Special attention is paid to international practices (GRI, TCFD, CSRD) concerning ESG data disclosure and its relation to taxation. The specifics of developing new types of indicators for tax authorities, auditing bodies, and users of integrated reporting are also considered.

The results of the study indicate the need to legally establish certain ESG-reporting elements within tax declarations and to develop audit criteria for such data.

Conclusions. *Directions for improving the quality of ESG-related audit procedures are proposed, including the revision of audit standards, implementation of*

interdisciplinary approaches, and enhancement of auditors' professional qualifications. It is emphasized that the integration of ESG factors into tax reporting will not only enhance business accountability but also serve as an important tool for tax compliance, risk management, and strategic planning in response to increasing demands for sustainability and transparency from regulators, investors, and society.

Keywords: *ESG reporting, tax reporting, audit, non-financial information, tax compliance, sustainable development, corporate governance.*

Постановка проблеми. У ХХІ столітті глобальні виклики, пов'язані зі змінами клімату, соціальною нерівністю та корпоративною безвідповідальністю, зумовили перегляд традиційних підходів до звітності, оподаткування та аудиту. Концепція сталого розвитку, закріплена в Цілях ООН до 2030 року, дедалі активніше інтегрується в економічну політику держав та бізнес-стратегії підприємств [1]. У цьому контексті важливого значення набувають ESG-фактори - екологічні (Environmental), соціальні (Social) та управлінські (Governance), які відображають нефінансову відповідальність компанії перед суспільством, працівниками, партнерами та державою.

Водночас зростає вимога до прозорості бізнесу не лише в межах фінансової звітності, а й у контексті податкового розкриття інформації про ESG-практики [2]. Міжнародні організації, зокрема Європейська комісія, OECD, IFRS Foundation, активно розробляють нормативні рамки, що передбачають інтеграцію ESG-даних у податкову звітність або їх вплив на податкове навантаження. Це обумовлює необхідність змін у підходах до аудиту - аудиторам доводиться працювати з нефінансовою інформацією, оцінювати її достовірність, вплив на податкові зобов'язання та відповідність міжнародним стандартам [3].

Для українського бізнесу проблема є особливо актуальною, оскільки з одного боку існує поступова гармонізація законодавства з нормами ЄС, з іншого - відсутній усталений механізм інтеграції ESG-факторів у систему податкового обліку та контролю. Це створює прогалини в податковій звітності, ускладнює аудит і водночас знижує інвестиційну привабливість підприємств у

міжнародному середовищі. Саме тому дослідження ролі ESG-факторів у податковій сфері та їх аудиту є актуальним як з наукової, так і з практичної точки зору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зростаюча увага до корпоративної відповідальності з боку державних органів, інвесторів та аудиторських структур зумовлює необхідність дослідження взаємозв'язку між ESG-звітністю та податковим контролем. У цьому контексті надзвичайно важливо проаналізувати існуючі підходи до оцінювання ESG-показників, їх вплив на фінансову результативність компаній, доступ до кредитних ресурсів та формування облікової політики.

Allen C та Krever R [4] досліджували взаємозв'язок між податковою поведінкою транснаціональних компаній та соціальною відповідальністю. Автори встановили, що чинна система трансфертного ціноутворення фактично сприяє податковій оптимізації в межах закону. Зроблено висновок про доцільність спрямування критики не на компанії, а на законодавчі механізми, які потребують реформування. Ghassan H. Mardini [5] досліджував вплив екологічних, соціальних та управлінських (ESG) факторів на фінансові результати компаній у міжнародному розрізі. Установлено, що екологічні та управлінські чинники позитивно впливають на ринкові й облікові показники ефективності, тоді як соціальний фактор має переважно негативний ефект. Maiti Moynak [6] досліджено доцільність урахування ESG-факторів у процесі оцінювання ризиків та прийняття інвестиційних рішень. Встановлено, що моделі з включенням ESG-компонентів забезпечують кращу дохідність та ефективність інвестування порівняно з класичними моделями. Зроблено висновок про важливість ESG-факторів у прогнозуванні доходності активів.

Вплив ESG-практик на зростання зеленої сукупної факторної продуктивності підприємств у реальному секторі економіки досліджено Ma Xiaoyan, Zhou Aimin, Chi Chuenyu [7]. Зазначено, що ESG-показники сприяють підвищенню ефективності зеленої технології, зокрема завдяки інноваціям та зниженню фінансових бар'єрів. Найбільший вплив на зелений розвиток має

компонент управління, тоді як екологічний чинник діє з затримкою, а соціальний – не має значущого ефекту.

Ricco S., Bianchi M. досліджували вплив впровадження ESG-критеріїв на кредитоспроможність підприємств у контексті сучасних викликів та трансформацій бізнес-середовища. На прикладі конкретного кейсу доведено, що екологічно та соціально відповідальна політика підприємства сприяє покращенню його рейтингу й доступу до банківського фінансування.

Kundrya-Vysotska O. та Demko I. [1] обґрунтували доцільність впровадження ESG-звітності як форми подання фінансової, екологічної, соціальної та управлінської інформації відповідно до концепції сталого розвитку. Доведено, що інтеграція нефінансових показників в облікову систему сприяє формуванню обґрунтованої, прозорої та інвестиційно привабливої картини діяльності підприємства. Авторами запропоновано підходи до розширення облікової номенклатури з урахуванням ESG-принципів.

Компорець М. [9] досліджував взаємозв'язок між ESG-показниками та прибутковістю публічних компаній на прикладі вибірки з Варшавської фондової біржі. Встановлено, що соціальний компонент ESG позитивно впливає на ROE та ROC, тоді як вплив екологічної та управлінської складових є незначним або суперечливим. Узагальнено, що маніпулювання прибутками через дискреційні нарахування може суттєво впливати на фінансові показники, що ставить під сумнів повну об'єктивність нефінансової звітності.

Проаналізовані дослідження підтверджують, що впровадження ESG-факторів у систему звітності, включно з податковою, є закономірною відповіддю на глобальні виклики сталого розвитку, підвищення підзвітності бізнесу та формування довіри з боку користувачів інформації. Водночас, відсутність уніфікованих стандартів розкриття та складність оцінки окремих ESG-компонентів створюють бар'єри для ефективного аудиту таких даних.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри зростаючий інтерес науковців до питань нефінансової звітності та сталого розвитку, залишається низка аспектів, що потребують глибшого вивчення у

сфері інтеграції ESG-факторів у податкову звітність та аудит. Зокрема, недостатньо розкритим залишається механізм взаємодії між ESG-зобов'язаннями компаній і чинними податковими нормами, що не передбачають уніфікованого підходу до розкриття таких даних у межах податкових декларацій.

Крім того, актуальною залишається проблема методичного забезпечення аудиту ESG-компонентів у податковому контексті, адже на сьогодні відсутні чіткі критерії достовірності, ризикоорієнтованості та процедур перевірки відповідної інформації. Невирішеним також є питання підготовки аудиторів до роботи з нефінансовими показниками, які мають міждисциплінарний характер. Це дослідження покликане частково усунути ці прогалини шляхом узагальнення міжнародного досвіду, виокремлення потенційних напрямів імплементації ESG-індикаторів у податкову практику та формування пропозицій щодо вдосконалення інструментарію аудиту.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є обґрунтування підходів до відображення ESG-факторів у податковій звітності та виявлення викликів, з якими стикаються аудитори під час перевірки таких даних, в умовах трансформації системи корпоративної звітності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття ESG (Environmental, Social, Governance) виникло в межах міжнародної ініціативи Принципів відповідального інвестування (PRI), підтриманої Організацією Об'єднаних Націй, і стало ключовим орієнтиром для бізнесу в контексті переходу до сталого розвитку. ESG-фактори є нефінансовими критеріями, що характеризують довгострокову стійкість, відповідальність і ефективність компанії у взаємодії з природним середовищем, суспільством та управлінськими структурами (рис. 1).

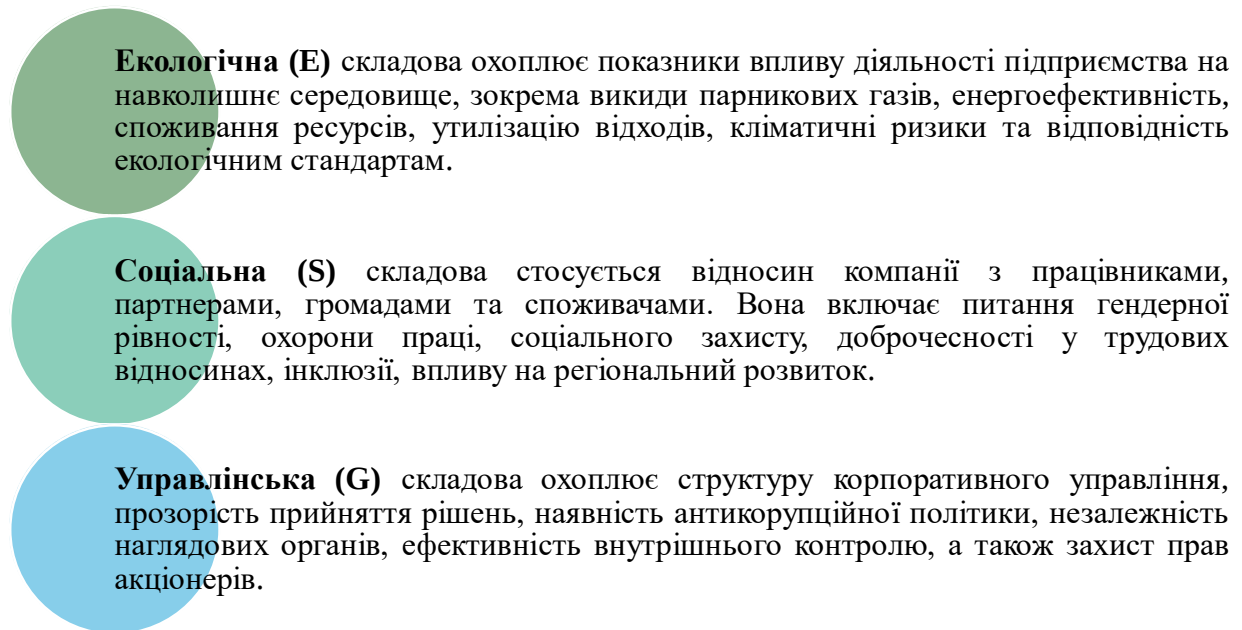

Рис. 1. Характеристика складових ESG*

*узагальнено на підставі [1, 9, 10 -17]

Таким чином, ESG-підходи спрямовані на всебічну оцінку нефінансових ризиків і можливостей, що дозволяє зацікавленим сторонам приймати обґрунтовані рішення щодо співпраці, інвестування чи державної підтримки [10-13].

ESG-фактори дедалі частіше вбудовуються в систему корпоративної звітності, яка охоплює як традиційні фінансові документи, так і звіти зі сталого розвитку, нефінансові декларації, інтегровані звіти. У країнах ЄС великі компанії вже зобов'язані розкривати нефінансову інформацію відповідно до Директиви NFRD, а з 2024 року - відповідно до нової Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). У цих звітах ESG-показники мають відображатися системно, з посиленням на їхній вплив на фінансові результати, оподаткування, репутацію та стратегію розвитку [14-17].

У взаємозв'язку з податковими зобов'язаннями ESG-показники відіграють подвійну роль – рис. 2.

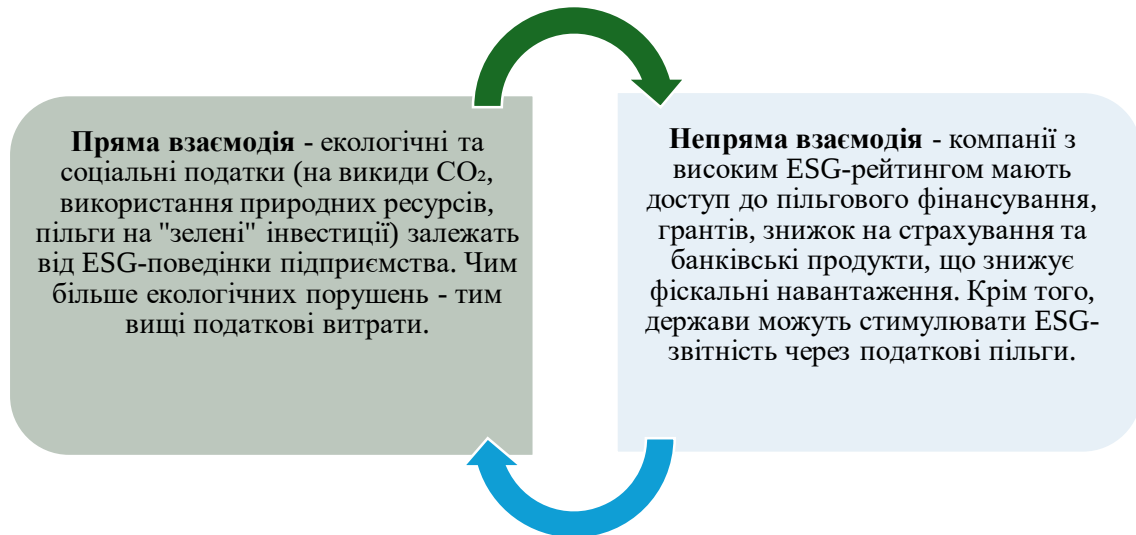

Рис. 2. Механізми взаємодії ESG-факторів із податковими інструментами*

*узагальнено на підставі [1, 9, 10 -17]

Таким чином, ESG-фактори вже вбудовуються в податкову систему, впливаючи як на обчислення податків, так і на контрольні функції, а отже - стають предметом перевірки з боку аудиторів.

Міжнародна практика пропонує кілька підходів до оцінювання ESG-факторів, які використовуються для складання звітності, рейтингування підприємств і проведення незалежного аудиту. Найпоширенішими є:

- *GRI Standards (Global Reporting Initiative)* - базові стандарти розкриття ESG-інформації, які охоплюють загальні та галузеві показники;
- *SASB (Sustainability Accounting Standards Board)* - стандарти розкриття суттєвих нефінансових показників для окремих галузей;
- *TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures)* - підхід до оцінки кліматичних ризиків та їх впливу на фінансовий стан компанії;
- *ESRS (European Sustainability Reporting Standards)* - новий стандарт звітності, розроблений на основі CSRD у країнах ЄС;
- *ESG-рейтинг агентств (MSCI, Sustainalytics, EcoVadis)* - використовуються банками, інвесторами, страховими компаніями.

Зазначені підходи дають можливість забезпечити порівнюваність, повноту

та достовірність ESG-даних, що є ключовими для їх інтеграції в податкову практику та систему аудиту. Утім, для українських підприємств ці стандарти часто лишаються добровільними, що потребує адаптації під національні особливості звітності та оподаткування.

У цьому контексті важливим є аналіз реального досвіду компаній, які вже впроваджують ESG-підходи у свою звітність та облікову політику [18-20]:

- «Астарта-Київ». Починаючи з 2017 року, компанія щорічно публікує нефінансову звітність відповідно до стандартів GRI. У звітах зазначається не лише рівень викидів парникових газів, а й обсяги сплачених екологічних податків, інвестиції в енергоефективне обладнання, що мають податкову амортизаційну перевагу. Аудит ESG-звітності проводиться зовнішнім незалежним партнером (Ernst&Young), що підвищує довіру до даних. Така практика дозволяє компанії залучати фінансування від ЄБРР, частково прив'язане до виконання ESG-цілей [21];

- МХП (Миронівський хлібопродукт). Одна з перших українських компаній, що поєднала фінансову та нефінансову звітність у форматі інтегрованого звіту. У документі чітко простежується зв'язок між реалізацією «зелених» інвестицій (очисні споруди, біогазові установки) та податковими перевагами. Компанія публічно розкриває обсяги екологічних платежів, участь у соціальних проєктах, а також управлінські зміни щодо прозорості корпоративної структури [22];

- DTEK. Компанія має ESG-стратегію до 2030 року, яка включає цілі щодо декарбонізації, охорони праці, прозорості закупівель і податкової відповідальності. DTEK щорічно подає інтегрований звіт, у якому відображено податкові платежі за країнами присутності, внески в місцеві бюджети, рівень дотримання антикорупційних політик, що важливо для податкового комплаєнсу. Частина звітності проходить аудит відповідно до стандартів ISAE 3000 [23];

- Nestlé. Компанія активно інтегрує ESG-показники в податкове розкриття, зокрема публікує Country-by-Country Reporting (CbCR) з деталізацією прибутку, податків і кількості працівників у кожній країні. Це дозволяє продемонструвати

прозорість розподілу прибутку і податкового навантаження, що відповідає принципам BEPS (Base Erosion and Profit Shifting) та має важливе значення для податкового аудиту [24].

Ці приклади демонструють, що навіть в умовах часткової відсутності регуляторного тиску, компанії з високим рівнем відповідальності вже впроваджують практику поєднання нефінансової інформації з податковими розкриттями. Це забезпечує не лише репутаційні вигоди, а й створює підґрунтя для прозорості, довірчої взаємодії з контролюючими органами та інвесторами.

Інтеграція ESG-факторів у податкову звітність підприємств формує нове професійне середовище для аудиторів, що потребує переосмислення стандартних підходів до перевірки звітної інформації. На відміну від фінансових показників, що мають усталену методику оцінювання, форми відображення та нормативне регулювання, ESG-індикатори залишаються переважно нефінансовими, багатовимірними та недостатньо стандартизованими, що створює низку викликів для здійснення їх якісної аудиторської перевірки.

Одним із головних бар'єрів є відсутність уніфікованих стандартів аудиту ESG-звітності, особливо в контексті її податкової інтеграції. Більшість існуючих міжнародних практик (наприклад, ISAE 3000, ISRS 4400) передбачають можливість перевірки нефінансової інформації, однак не містять чітких інструкцій щодо оцінки її впливу на податкові зобов'язання. Відтак, аудитори стикаються з труднощами в інтерпретації таких даних, особливо у випадках, коли ESG-показники слугують підґрунтям для надання податкових пільг або субсидій.

Наступний виклик - ризик недостовірного або формального розкриття ESG-інформації. Через відсутність обов'язкових вимог щодо включення таких показників до складу податкової звітності, багато компаній формують ESG-звіти як репутаційні інструменти, орієнтовані на зовнішній PR-ефект. У результаті аудитор може зіткнутися з ситуацією, коли звіт містить розпливчасті або необґрунтовані дані, що не підкріплені системою внутрішнього контролю чи документальним підтвердженням. Це значно ускладнює процес збору

аудиторських доказів і знижує якість висновків.

Третя проблема - недостатня фахова підготовка аудиторів до роботи з ESG-компонентами. Аудиторська практика в Україні орієнтована переважно на фінансову звітність. Тема сталого розвитку, екологічних та соціальних ризиків, управлінської відповідальності ще не стала повноцінною частиною програм підготовки фахівців у сфері аудиту. Як наслідок, аудитори часто не володіють необхідними інструментами для аналізу вуглецевого сліду, перевірки екологічних нормативів, оцінки корпоративного управління чи аналізу соціального впливу компаній.

Також слід зазначити відсутність в Україні національних вимог до верифікації ESG-звітності, що унеможливорює системний контроль за достовірністю інформації. Тоді як у країнах ЄС із 2024 року відповідно до CSRD аудит ESG-звітів стане обов'язковим, вітчизняне законодавство лише наближається до цього етапу. А отже, підприємства залишаються без єдиного підходу до обрання аудитора, методики перевірки ESG-даних і структури аудиторського висновку.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що аудит ESG-компонентів податкової звітності перебуває у фазі формування, і саме зараз надзвичайно важливо сформувати професійну основу для його розвитку. Це передбачає оновлення стандартів, підвищення кваліфікації аудиторів, розробку нових критеріїв ризикоорієнтованого підходу та інтеграцію нефінансових факторів у систему податкового контролю.

Описані проблеми та виклики, що постають перед підприємствами та аудиторами при роботі з ESG-інформацією, засвідчують потребу в інституційному та нормативному переосмисленні підходів до обліку та аудиту нефінансових показників. З огляду на міжнародні тенденції та необхідність зміцнення довіри до податкової та управлінської звітності в Україні, пропонується низка практичних заходів, спрямованих на адаптацію ESG-підходів до вітчизняних умов:

1. Впровадження ESG-модулів у податкову звітність. Доцільно розробити

типові блоки ESG-показників, які підприємства можуть (а в перспективі - повинні) включати до податкових декларацій або додатків до них. Наприклад: обсяг викидів CO₂, витрати на охорону праці, наявність антикорупційної політики, соціальні інвестиції тощо. Така звітність може бути поетапно обов'язковою для великих підприємств, а для решти - рекомендованою. Це сприятиме прозорості, підвищенню податкової довіри та формуванню бази для статистичного аналізу з боку держави.

2. Розробка національних стандартів ESG-аудиту. Потрібно розпочати процес формування адаптованих до українського середовища стандартів аудиту ESG-звітності, з урахуванням міжнародних напрацювань (ISAE 3000, CSRD, GRI). Такі стандарти мають регламентувати: перелік перевірюваних ESG-індикаторів, підходи до збору доказів, рівень відповідальності аудитора, структуру аудиторського висновку.

3. Підготовка фахівців та інтеграція ESG-курсів у програми підвищення кваліфікації аудиторів. Слід розширити професійну підготовку аудиторів, бухгалтерів, податкових консультантів шляхом включення ESG-модулів у програми підвищення кваліфікації, сертифікаційні курси, навчальні програми ВНЗ. Це дозволить сформувати кадровий резерв фахівців, здатних якісно перевіряти і тлумачити ESG-інформацію, у тому числі з податкової точки зору.

4. Залучення держави та бізнес-асоціацій до формування єдиного підходу. Запровадження ESG-аудиту має відбуватися не лише «знизу» - з ініціативи окремих підприємств, але й «згори» - за підтримки державних органів, аудиторських палат, бізнес-асоціацій, інституцій розвитку. Необхідне створення методичних рекомендацій, пілотних проєктів, інструктивних листів та інструментів самодіагностики ESG-практик.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило, що ESG-фактори стрімко трансформують підходи до звітності, оподаткування та аудиту. У той час як світова спільнота активно рухається до обов'язкової інтеграції екологічних, соціальних та управлінських показників у фінансову і податкову звітність, в Україні цей процес тільки розпочинається.

Наявні проблеми - відсутність єдиних стандартів, недостатній рівень обізнаності, фрагментарне використання ESG-даних - створюють ризики для достовірності податкової інформації та знижують якість аудиторського контролю. Водночас практика провідних українських і міжнародних компаній свідчить, що поєднання нефінансової прозорості з податковою відкритістю стає конкурентною перевагою на ринку.

З огляду на це, адаптація аудиту до нових викликів ESG-звітності є стратегічним завданням, що передбачає оновлення стандартів, розвиток професійної компетенції аудиторів та залучення держави до формування єдиного методологічного поля. Розширення меж податкового аудиту за рахунок ESG-компонентів сприятиме не лише прозорості бізнесу, але й підвищенню

Список використаних джерел

1. Kundrya-Vysotska O., Demko I. (2021). Екологічна, соціальна та управлінська (ESG) інформація в обліковій системі як інструмент верифікації концепції сталого розвитку. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. № 2(33). С. 554–565. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i33.207241> (дата звернення 18.03.2025).

2. Лега О. В., Безкровний О. В., Ромаш Д. В., Шевченко А. О., Турченко А. Ю. Податковий комплаєнс: сутність, значення та стратегії впровадження. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 8. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14949251> (дата звернення 18.03.2025).

3. GRI – Global Reporting Initiative Standards. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/> (дата звернення 18.03.2025).

4. Allen Christina and Krever Richard. ESG(T)? Should and Can Tax Performance Be a Factor in Evaluating the Ethical, Moral and Social Performance of Corporations? *eJournal of Tax Research*. 2024, vol. 22, no. 3, pp. 444-461. URL: <https://ssrn.com/abstract=5051910> (дата звернення 18.03.2025).

5. Ghassan H. Mardini. ESG Factors and Corporate Financial Performance *International Journal of Managerial and Financial Accounting*. 2022. № 14(3), pp.

247-264. URL: <https://doi.org/10.1504/IJMFA.2022.10045742> (дата звернення 18.03.2025).

6. Maiti Mis. ESG the succeeding risk factor? *Journal Of Sustainable Finance & Investment*. 2020. Том 11. Випуск 3. С. 199-213. URL: <https://doi.org/10.1080/20430795.2020.1723380> (дата звернення 18.03.2025).

7. Ma XY, Zhou AM, Chi CY. ESG performance and green total factor productivity. *Finance Research Letters*. Том 73. URL: <https://doi.org/10.1016/j.frl.2024.106630> (дата звернення 18.03.2025).

8. Ricco S, (Bianchi MT. ESG Factors as Opportunities for Change and Resilience *Knowledge Drivers For Resilience And Transformation*, IFKAD 2022. pp. 1353-1367.

9. Компорек М. Показники ESG, управління прибутками та фінансові показники: дані з Польщі. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. № 5(58). С. 185–198. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.58.2024.4540> (дата звернення 18.03.2025).

10. KPMG Ukraine – The move to mandatory reporting. URL: <https://kpmg.com/ua/en/home/insights/2024/12/the-move-to-mandatory-reporting.html> (дата звернення 18.03.2025).

11. PwC Ukraine – Ukraine Enhances Tax Transparency Through Tailored Implementation of Country-by-Country Reporting. URL: <https://www.pwc.com/ua/en/ukraine-enhances-tax-transparency-through-tailored-implementation.html> (дата звернення 18.03.2025).

12. PwC – ESG Tax Solutions. URL: <https://www.pwc.com/us/en/services/esg/esg-tax-solutions.html> (дата звернення 18.03.2025).

13. OECD – Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) Action Plan. URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/> (дата звернення 18.03.2025).

14. Європейська Комісія – Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). URL: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en (дата

звернення 18.03.2025).

15. IFRS Foundation – Sustainability Disclosure Standards. URL: <https://www.ifrs.org/projects/work-plan/sustainability-disclosure-standards/> (дата звернення 18.03.2025).

16. Deloitte – ESG Reporting and Assurance. URL: <https://www2.deloitte.com/global/en/pages/about-deloitte/articles/esg-reporting-and-assurance.html> (дата звернення 18.03.2025).

17. Ernst & Young – How ESG is shaping the future of tax. URL: https://www.ey.com/en_gl/tax/how-esg-is-shaping-the-future-of-tax (дата звернення 18.03.2025).

18. Перерва П.Г., Лега О.В., Безкровний О.В. Синергія екологічного обліку та оподаткування в контексті досягнення цілей сталого розвитку. *Економічний простір*. 2025. № 197. С. 107-115. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.197.107-115> URL: <https://economic-prostir.com.ua/wp-content/uploads/2025/02/197-107-115-pererva.pdf> (дата звернення 18.03.2025).

19. Єршова Н. Ю., Лега О. В., Прокопишин О. С., Прийдак Т. Б., Яловега Л. В. Податкова звітність як стратегічний інструмент ділових комунікацій і прийняття управлінських рішень. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 9. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14986292> (дата звернення 18.03.2025).

20. Перерва П.Г., Лега О.В., Яловега Л.В. Податкове планування як інструмент системи управління підприємством. *Вісник Полтавського державного аграрного університету*. 2024. Випуск 1. С. 58-62.

21. Sustainability Report 2022 – Astarta Holding. URL: https://astartaholding.com/wp-content/uploads/2023/04/astarta_sustainability-report_2022.pdf (дата звернення 18.03.2025).

22. ESG Insights Capital Markets – MHP Group. URL: https://www.mhpgroup.com/wp-content/uploads/2023/01/ESG_Q1-2023-Final.pdf (дата звернення 18.03.2025).

23. DTEK Group's ESG Strategy priorities. URL: <https://dtek.com/en/investors-and-partners/sustainability/> (дата звернення 18.03.2025).

24. Global Reporting Initiative and Sustainability Accounting Standards Board Indexes. 2023 URL: <https://www.nestle.com/sites/default/files/2024-02/gri-sasb-index-2023.pdf> (дата звернення 18.03.2025).